

Fataawa Za Wanachuoni Mbalimbali Kuhusu Ramadhaan

Mfasiri:

Abu Bakr Khatwiyb al-Atrush

01) Tofauti Ya Tarawiyh, Qiyaam-ul-Layl Na Tahajjud

Swali:

Ipi tofauti kati ya Tarawiyh, Qiyaam-ul-Layl na Tahajjud?

Jibu:

Swalah ya usiku inaitwa Tahajjud na Qiyaam-ul-Layl. Allaah (Subhaanahu wa Ta'ala) Anasema:

وَمِنَ الَّذِينَ قَتَهَجَدْ بِهِ نَافِلَةً لِكَ عَسَى أَن يُبَعَّثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

"Na amka usiku kwa 'Iibaadah; ni ziada ya Sunnah khasa kwako wewe. Huenda Mola wako Akakunyanya cheo kinachosifika." (17:79)

يَا أَيُّهَا الْمُرَّمُونَ فِيمَ الَّذِينَ إِلَّا قَلِيلًا

"Ewe ulijefunika! Kesha usiku kucha, ila kidogo tu!" (73:01-02)

Ama kuhusiana na Tarawiyh, wanachuoni huita Qiyaam-ul-Layl ile sehemu yake ya kwanza ya usiku katika Ramadhan. Ombi hili si kuomba kwa muda mrefu. Swalah hii haiswaliwi muda mrefu. Mtu anaweza kuiita pia Tahajjud na Qiyaam-ul-Layl.

Chanzo: Madjmuu' Fataawaa wa Maqaalaat Mutanawwi'ah (11/317)

02) Je, Dawa Ya Mswaki Inabatilisha Swawm?

Swali:

Je, dawa ya mswaki inabatilisha swawm?

Imaam Ibn Baaz:

Dawa ya mswaki haibatilishi swawm ikiwa kama atasafisha meno yake kisha akatema bila ya kumeza. Ama ikiwa atakusudia kumeza, swawm yake inabatili.

Chanzo: <http://binbaz.org.sa/mat/18672>

03) Imaam Wa Msikiti Anatoa Mawaihda Kila Baada Ya Rakaa Nne Za Tarawiyh

Swali:

Je, inajuzu kwa imaam wa msikiti inayeongoza watu katika Tarawiyh kukumbusha jamaa'ah wakati wa mapumziko na kuzungumzia kuhusu

swalah na kumfuata Mtume (swalla Allahu 'alayhi wa sallam) na kuonya baadhi ya bid'ah na ushirikina?

Imaam Al-Albaaniy:

Yote mawili.

Kama kumetokea tukio fulani, itakuwa ni lazima.

Kama ni ada ya kufanya hivyo baada baada ya kila rakaa ya nne na mfano wa hayo, linakhalifu Sunnah ya Mtume (swalla Allaahu 'alayhi wa sallam).

Chanzo: Silsilat-ul-Hudaa wan-Nuur (656)

04) Swawm Ya Mtoto

Swali:

Ipi hukumu swawm ya mtoto?

Imaam Ibn 'Uthaymyniyn:

Swawm ya mtoto kama tulivyosema, ni mustahab (imependekezwa) na si waajib. Mtoto akifunga, anapewa thawabu; na ikiwa ataacha kufunga, hapati dhambi. Hata hivyo, inatakikana kwa mlezi wake kumuamrisha kufunga ili azowee.

Chanzo: Fataawaa fiy Ahkaam-is-Siyaam, uk 84

05) Swawm Ya Kundi

Swali:

Ipi hukumu ya swawm ya kundi? Kama kukusanyika kundi la watu na kukubaliana kufunga masiku maalumu kama ijuma tatu na alkhamisi na hivyo kwa jili ya kusaidizana katika wema na taqwa; kwa kuwa mtu ni dhaifu katika nafsi yake anapata nguvu kwa ndugu zake. Ipi hukumu ya hilo?

Imaam Ibn 'Uthaymyniyn:

Naona kuwa si katika Sunnah na ni aina ya bid'ah, ikiwa watakubaliana hilo. Kwa kuwa ikiwa tunakataa takbiyra za pamoja au dhikr za pamoja kwa mfano, hii pia ni swawm na swawm ni 'ibaadah. Haifai kuwa pamoja (kundi). Lakini ikiwa bila ya makubaliano hakuna neno. Kwa mfano imetokea tumefunga siku ya ijuma tatu hivyo wakasema baadhi yetu kuwaambia wengine, waliofunga futari itakuwa kwa fulani na tunakubaliana kufuturu kwake hili halina neno; kwa kuwa si jambo lililopangwa na mkusanyiko wetu sio 'ibaadah. Kukusanyika kwa ajili 'ibaadah au kuwa pekee ni katika jambo yaliyo katika Shari'ah. Na kwa hili lau kama Allaah Asingetuwekea Shari'ah kuswali jama'ah, tusingeliswali jama'ah - ingekuwa kuswali jama'ah ni bid'ah. Lakini Allaah Katuwekea hilo katika Shari'ah. Hali kadhalika swawm ya pamoja (kundi) na kukubaliana hilo kabla, ni aina katika bid'ah. Baadhi ya watu wanaweza kuuliza kuhusu swawm ya ramadhaan, je situnafunga pamoja? Ni kweli, lakini hivyo ndivyo ilivyofaradhishwa. Imefaradhishwa kufunga watu wote katika mwezi huu. Mimi naona mtu aache njia hii na mtu awe mwenye kumuomba Allaah ('Azza wa Jalla) na ajihesabu nafsi yake. Na ikiwa mtu hawezi kufanya 'ibaadah ila mpaka apate msaada katika fimbo, yaani mpaka waifanye wengine, azima yake itakuwa dhaifu.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=uG05kNiMttU>

06) Mume Akikuomba Mchana Wa Ramadhaan Usimpe Hata Ikibidi Kupigana Naye

Swali:

Mwanamke kaingiliwa na mume wake mchana wa Ramadhaan kwa kulazimishwa. Je, ana madhambi? Je, amuombe talaka kwa sababu hii?

‘Allaamah Muqbil al-Waadi’iy:

Hapana. Ikiwa alilazimishwa hana dhambi. Wala asiombe talaka kwa sababu hii. Lakini ni juu yake kujitetea wakati kama huu hata kama hali itafikia kupigana naye au magomvi. Ni juu yake kujitetea kwa sababu ni haramu kwake. Mwanamke hana juu yake kitu.

Chanzo: http://muqbil.net/fatwa.php?fatwa_id=859

07) Hukumu Ya Kusema (au Kuambizana) “Ramadhaan Kariym”

Swali:

Kauli kusema "Ramadhaan Kariym". Je, Kariym si Allaah?

'Allaamah al-Fawzaan:

Hili halina asli. Kusema "Ramadhaan Kariym" hili halina asli. Ama kusema "Ramadhaan Shariyf", "Ramadhaan Mubaarak", "Ramadhaan 'Adhiym" haya maneno yamekuja katika Ahaadiyth. Hakuna ubaya. Ama Ramadhaan Kariym hili sijui kama lina asli.

Chanzo: <http://www.alfawzan.af.org.sa/allmohadrat?page=4>

Chanzo: http://www.alfawzan.af.org.sa/alldroos?tid_1=238

08) Kupiga Punyeto Mchana Wa Mwezi Wa Ramadhaan

Swali:

Muuliza kutoka Canada anauliza, nimetoa Manii (punyeto) mchana wa Ramadhaan hali ya kuwa nimefunga. Nifanye nini?

'Allaamah Muftiy 'Abdul-'Aziyy Aal ash-Shaykh:

(Alichofanya ni haramu) na ni juu yake alipe siku hio. Kwa kuwa kutoa manii kwa makusudi haijuzu. Allaah Anasema: "Mwenye kufunga anatakiwa kuacha chakula chake, kinywaji chake na matamanio yake kwa ajili Yangu".

Chanzo: http://youtu.be/nOucS_XXBHU

09) Mume Na Mke Wameingiliana Mchana Wa Ramadhaan Kwa Kuridhiana

Swali:

Mwanamke ambaye kamwingilia mume wake [mchana wa] Ramadhaan naye yuko radhi. Nini juu yake [mwanamke huyo]?

‘Allaamah ‘Abdul-Muhsin al-‘Abbaad:

Ni juu yake [mwanamke] kutoa kafara kama mfano wa mumewe.

Chanzo:

<http://www.alharamain.gov.sa/index.cfm?do=cms.scholarallsubjects&schid=9636>

10) Hukumu Ya Anaefunga Ramadhaan Bila Ya Kuswali

Swali:

Ipi hukumu ya mwenye kufunga Ramadhaan bila ya swalah au akaswali katika Ramadhaan na haswali [miezi] mingine?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Ama swawm yake, zakaah yake, hajj yake au yasiyokuwa hayo katika ‘amali zake bila ya swalah hazitomfaa. Kwa kuwa sahihi ni kuwa mwenye kuacha swalah ni kafiri kutokana na dalili maalumu, mionganini mwazo ni Hadiyth:

"Ahadi iliyoko baina yetu na wao (makafiri) ni swalah, mwenye kuiacha amekufuru."

Na Hadiyth:

"Baina ya mtu na kafiri na shirki ni kuacha Swalah."

Hadiyth hizi mbili ni sahihi dalili zake ziko wazi. Ama anayeswali katika Ramadhaan na haswali [miezi] mingine, akimsamehe Allaah ('Azza wa Jalla) kwa kuswali kwake hutarajiwa ikawa kwake hiyo ndio tawbah yake ya mwisho. Kwa kuwa haijulikani kwenye moyo wake kuwa ataacha swalah baada ya Ramadhaan. Na akiendelea kuacha swalah na akafa naye ni mwenye kuacha swalah atakuwa kama wengineo wenye kuacha swalah. Watu watataamiliana naye kama anavyotaamiliwa mwenye kauacha swalah. Hakika mwenye kuacha swalah sawa kaacha kwa wakati mdogo au mfupi bila ya udhuru, ni kama aliyeacha kwa wakati mrefu au zaidi. Ni mamoja. Hilo linapewa nguvu na kauli ya Mtume (swalla Allaahu 'alayhi wa sallam):

"Mwenye kuacha swalah ya 'aswr zimeporomoka 'amali zake."

Hii ni swalah moja akiachaa mja huporomoka (haribika) ‘amali zake.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatawa.php?id=24

11) Anaemfuturisha Mfungaji Wa Swawm Yoyote Ile Anapata Mfano Wa Ujira Wake

Hadiyth:

"Mwenye kumfuturisha mfungaji ana ujira mfano wake."

Je, Hadiyth ni mfano wa ujira wake, ni khaswa swawm ya Ramadhaan?

‘Allaamah al-‘Abbaad:

Ni dalili kuonesha [swawm] zote.

Chanzo:

<http://www.alharamain.gov.sa/index.cfm?do=cms.scholarallssubjects&schid=9636>

12) I’itikaaf Ni Sunnah Na Si Waajib

Swaali:

Ipi hukumu ya kufanya I’itikaaf mwezi mzima wa Ramdhaan?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Ni Sunnah. Kufanya I’itikaaf ni Sunnah sawa iwe kafanya I’itikaaf mwezi wa Ramadhaan mzima au siku kumi, ishirini au kumi. Sawa katika mwezi wa Ramadhaan au mingineyo akipenda kukaa I’itikaaf kulipa, au naafil, zote ni mustahab. Na bora ni kumi la mwisho katika Ramadhaan ili kupata Laylat-ul-Qadir na kujihifadhi kwa utiifu na ‘amali njema na kuwa na subira kwa hilo. Alifanya I’itikaaf Mtume (swalla Allaahu ‘alayhi wa sallam) katika Shawwaal. Na pia alimruhusu ‘Umar bin al-Khattab kukaa I’itikaaf usiku aliye. Inafanywa katika kila msikiti kutokana na Kauli ya Allaah (‘Azza wa Jalla):

وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ

"Na hali mnakaa I’itikaaf msikitini." (02:187)

Katika Ramadhaan yote kwa mwenye kupenda na akikaa I’itikaaf kinyume na [mwezi wa] Ramadhaan baadhi ya wakati, sio haramu kwa kuwa Mtume (‘alayhis-Salaam) alimruhu ‘Umar kukaa I’itikaaf. Na huenda baadhi ya wanachuoni hukaa miaka na miaka katika msikiti wa Makkah wakifanya I’itikaaf.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatawa.php?id=26

13) Ili Kupata Ujira Kama Wamfungaji Ni Lazima Mfungaji Awe Mcha Mungu?

Swali:

Je, ujira unatofautiana kutokana na hali ya mtu anaefuturishwa bila ya ucha Mungu?

‘Allaamah ‘Abdul-Muhsin al-‘Abaad:

Hadiyth imesema:

"Mwenye kumfuturisha mfungaji [ana ujira mfano wake]."

Na yajulikana kuwa swawm ni katika mema na katika amala ya ucha Mungu. Hadiyth ni jumla mfungaji yeoyote.

Chanzo:

<http://www.alharamain.gov.sa/index.cfm?do=cms.scholarallsubjects&schid=9636>

14) Kufanya I’itikaaf Haishurutishwi Mtu Kufunga

Swali:

Je, ni sharti mtu ili afanye I’itikaaf awe amefunga?

‘Allaamah ‘Abdul-Muhsin al-‘Abaad:

Hapakudhihiri kitu kwangu kuwa ni sharti lazima. Kwa kuwa kufanya kwake [Mtume] I'itikaaf siku kumi za Shawwaal, haikuthibiti kuwa alifunga. Hakuna kinachoonesha kuwa alifunga.

Chanzo:

<http://www.alharamain.gov.sa/index.cfm?do=cms.scholarallsubjects&schid=9636>

15) Makatazo Ya Kufunga Ayaam-ut-Tashriyq Ni Kwa Watu Wote

Swali:

Makatazo ya kufunga Ayaam-ut-Tashriyq [tarehe 11, 12, 13 Dhul-Hijjah] ni kwa waliyo katika Hajj tu au ni kwa watu wote?

‘Allaamah ‘Abdul-Muhsin al-‘Abaad:

Makatazo ya kufunga Ayaam-ut-Tashriyq ni kwa watu wote.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى

"Wala hatamki kwa matamanio. Hayakuwa haya ila ni ufunuo ulio funuliwa."
(53:03-04)

Chanzo:

<http://www.alharamain.gov.sa/index.cfm?do=cms.scholarallsubjects&schid=9636>

16) Hajuzu Kufunga Safari Kwa Ajili Ya Kufanya I'tikaaf

Swali:

Mwenye kunuia kwenda kufanya I'tikaaf mfano kwenye msikiti wa Riyaadh, je huchukuliwa hili ni katika kufunga safari mbali na misikiti mitatu?

'Allaamah Zayd bin Muhammad al-Madkhaliy:

Sahihi, asifunge safari ila (ya kwenda) kwenye misikiti mitatu. Afanye I'tikaaf kwenye msikiti uliyoko karibu naye. Na Allaah Anajua zaidi.

Chanzo: <http://www.z-salafi.com/>

17) Kamjamii Mke Wake Nyuma Mchana Wa Ramadhaan, Nini Hukumu?

Swali:

Mwenye kumjamii mke wake nyuma katika mchana wa Ramadhaan, je swawm yake inaharibika na inamlazimu kutoa kafara?

'Allaamah Yahyaa al-Hajuuriy:

Ndio, swawm yake inaharibika bila ya khilaaf na inamlazimu kutoa kafara na huzingatiwa ni Faajir sawa ikiwa amefunga au hakufunga. Alipoulizwa Ibn 'Umar (radhiya Allaahu 'anhu) kuhusiana na kitendo hichi akasema "Ni kufuru". Mwenye kufanya hilo kwa kulihalalisha kakufuru. Na Kauli ya Allaah ('Azza wa Jalla):

نَسَأُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأُتُوا حَرْثَكُمْ أَنِّي شِئْنَ وَقَدْمُوا لِأَنْفُسِكُمْ وَانْقُوا اللَّهُ

"Wake zenu ni kamaconde zenu. Basi ziendeeni konde zenu mpendavyo. Lakini jitangulizieni kheri nafsi zenu, na MCHENI Allaah." (02:223)

Kuhusiana na "Mcheni Allaah" Kataja Ibn Kathiyr (rahimahullaah) Hadiyth nydingi na Athar kuharamisha hilo na wengineo. Athar sahihi kutoka kwa Ibn 'Umar kutokana na uovu wa hili, na hapakuthibiti kauli inayoenda kinyume na hii... Amche Allaah. Lina madhara pia kama ilivyo katika "Zaad al-Ma'aad" lina madhara tendo hili chafu.

Muulizaji:

Vipi ikiwa atafanya lakini hahalalishi tendo hili?

'Allaamah Yayhaa al-Hajuuriy:

Ni 'asi Faasiq Faajir. Wajibu kwa mke wake kutoka kwake na walii wake wamsaidie kutoka. Wakiwa na uhakika wa hilo, asiridhie yeye kwa uovu huu wala walii wake asiridhie uovu huu. Yeye kamuoza kwa Sunnah ya Allaah na Mtume wake, kamuoza kama Alivyoliruhusu Allaah ('Azza wa Jalla). Allaah Kasunia hilo na Kaliwekea Shari'ah kwa waja wake, na Mtume (swalla

Allaahu 'alayhi wa sallam) na Manabii waliosalia walikuwa na wake na watoto. Sunnah na neema kama hii, kuikufuru ni kama mfano wa kitendo hichi.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatawa.php?id=190

18) Hukumu Ya Kumjamii Mke Mchana Wa Ramadhaan Bila Ya Radhi Ya Mke

Swali:

Kuna mtu kamwingilia mke wake katika mchana wa Ramadhaan naye kafunga kabla ya miaka kumi na tano [iliyopita], na kwa sasa ni mgonjwa na anatumai dawa lakini anafunga Ramadhaan; swawm ya miezi miwili kafara inampa uzito. Je, inajuzu kwake kulisha badala ya kufunga au ni lazima afunge? Je, ni juu ya mke wake kutoa kafara? Pamoja na kuwa hakuridhia hilo bali alikuwa akichukizwa na hilo.

'Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Mke wake hana kafara katika hali hii. Ama yeye ni juu yake kufunga kutokana na kauli yake kaweza kufunga Ramadhaan. Bila shaka anaeweza kufunga Ramadhaan anaweza kufunga miezi miwili [ya kafara] isipokuwa kama ana baadhi ya maradhi na uzito unaomuathiri akifunga au uzee. Kwa hali hio hakuna ubaya akalisha.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatawa.php?id=193

19) Swawm Ya Ramadhaan Ni Khaswa Ummah Huu

Swali:

Je, Ramadhaan ni khaswa kwa Ummah huu?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Ndio. [Allaah] Kasema "Mmefaradhishiwa swawm" na Hajasema "Mmefaradhishiwa Ramadhaan". "Mmefaradhishiwa swawm kama walivofaradhishiwa swawm waliokuwa kabla yenu." Ama Ramadhaan ni khaswa kwa Ummah huu tu.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatwa.php?id=199

20) Mwanaume Katoka Safari Akamwingilia Mke Wake, Nini Hukumu?

Swali:

Kuna mtu katoka safari katika mchana wa Ramadhaan na ni mwenye kula, akamwingilia mke wake. Kuna nini juu yao?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Kama [mwanamke] ni mwenye kula kama kutwaharika kutoka kwenye hedhi au nifasi, hawana neno. Na kama [mwanamke] alikuwa amefunga akamlazimisha, hana juu yake [mwanamke] kitu na kamaaliridhia hilo ni juu yake kafara.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatwa.php?id=208

21) Nasaha Kwa Wale Wenye Kupitwa Na Swalah Ya Tarawiyh

Swali:

Ipi nasaha zako kwa mwenye kulala akapitwa na swalah ya usiku pamoja na Jamaa’ah?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Nasaha zetu ni kuwa khayr hii isimpite naye ni mtafutaji elimu. Na kasikia kwenye khutbah, mihadhara, tanbihi na nasaha khayr zinazopatikana katika jaanib hii.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatwa.php?id=207

22) Kujitolea Kuwalisha Wafungaji Kwa Mali Ya Haramu

Swali:

Kuna mtu anafanya kazi mahala panapouzwa pombe na anataka kuwafuturisha wafungaji masiku katika msikiti. Ipi hukumu ya hilo?

‘Allaamah Yahyaa al-Hajjuriy:

Ikijulikana mali yake ni katika njia hiyo ya haramu, kusiliwe chakula chake. Kwa kuwa ni mali yajulikana wazi kuwa ni haramu. Jambo la pili ni kuwalisha wafungaji msikitini, kama kwamba mtu huyu anaona kuwa itamzidishia khayr na baraka ilihali sivyo ilivyo.

Chanzo: http://aloloom.net/show_fatawa.php?id=215

23) Waislamu Wa Ramadhaan Tu

Swali:

Kuna msemo watu wanasema "Hawafaulu watu wasiyomjua Allaah ila Ramadhaan tu". Hii ni Hadith?

Imaam Ibn Baaz:

Huu ni msemo wa baadhi ya Masalaf (Maswahaba), kuwa watu wanamuabudu Allaah wakati wa Ramadhaan tu. Na wakati Ramadhaan inakwisha wanaacha (kumuabudu Allaah). Ndiyo maana wakasema: "Kutakuwepo watu, ambayo hawamjui Allaah ila wakati wa Ramadhaan tu." Na hili ni sahihi wakati mtu anaacha ya faradhi [nje ya Ramadhaan]. Ama ikiwa mtu ataacha kuendelea kufanya baadhi ya Sunnah nje ya Ramadhaan (ni kawaida). Kauli hii ni Sahihi. Lakini kikusudiwacho ni kuwa wanafanya kwa mda fulani. Yaani kwamfano wanawali Ramadhaan, mwezi mingine kumi na moja hawaswali. Watu kama hawa ni watu wabaya; kwa kuwa wanakufuru kwa Mwenyezi Mungu (kwa kufanya hivyo). Kuacha swala ni Ukarifi. Ama kuacha kufanya baadhi ya mambo nje ya Ramadhaan (ya Sunnah n.k), hili hakuna shida. Kwa kuwa wakati wa Ramadhaan watu wanapaswa kujitahidi na 'Ibaadah, na Sunnah, na Swadaqah. Na ikiwa atapunguza kufanya matendo haya baada ya Ramadhaan, hatokuwa kama watu hawa (wanaomuabudu Allaah Ramadhaan tu).

Chanzo: <http://youtu.be/8Qp6bK636Ow>

24) Kuchelewesha Kulipa Mpaka Ikaingia Ramadhaan Inginge

Swali:

Ipi hukmu ya kuchelewa kulipa [swawm] Ramadhaan mpaka ikaingia Ramadhaan ingine?

'Allaamah al-Luhaydaan:

Kitendo hichi hakijuzu wala si halali - Ila kama mtu alikuwa na udhuru wa Kishari'ah. Kwa mfano mtu alikuwa mgonjwa au mtu alikuwa katika safari

mwaka mzima bila ya kupumzika. Hakika hali hii (ya dharurah) ikiwa mtu atachelewesha swawm yake mpaka ikaingia Ramadhaan ya pili - Hakuna kitu juu yake. Ama kama alikuwa na uwezo wa kuzilipa (kabla ya Ramadhaan ingine kuingia), lakini akazembea na akachelewesha - Baadhi ya Wanachuoni wanasema atakuwa anafanya madhambi. Ni juu yake alipe siku hizo na alipe pia Kafara. Na wengine wanasema hatolipa Kafara - Lakini kuzilipa zile siku ni lazima. Kwa dalili ya Qur-aan:

وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعَذَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخْرَى

"Na mwenye kuwa mgonjwa au safarini, basi atimize hisabu katika siku nyengine." (02:184)

Chanzo: <http://youtu.be/y6teapI9-vs>

25) Msafiri Wa Mara Kwa Mara Katika Ramadhaan

Swali:

Mimi ni muendesha lori na huendesha kutwa nzima kutoka mji hadi mji. Je, naingia katika hukmu ya masafiri au nalazimika kufunga swawm ya mwezi wa Ramadhaan?

'Allaamah al-Luhaydaan:

Inajuzu mtu kufunga hata kama yuko safarini, isipokuwa tu kama mtu atahofia madhara katika afya yake. Maadamu kazi yako hii ni ya kila siku,

inajuzu kwako kufunga ikiwa kama huhofii madhara. Na alikuwa Mtume (Swala Allaahu 'alayhi wa sallam) akitoka yeye na Maswahaba wake katika Ramadhaan wakienda Vitani - Miongoni mwao pako waliokuwa wakifunga wala hakuwakataza kama ilivyokuja katika hadiyth. Anasema mmoja katika Maswahaba:

"Tulikuwa tukisafiri pamoja na Mtume (Swala Allaahu 'alayhi wa sallam) baadhi yetu tunafunga na wengine wanakula - Kulikuwa hakuna tatizo kwa yule aliyefunga, na yule ambaye hakufunga."

Hakuna matatizo - Bali ni aula (kwa yule msafiri ambae ndio kazi yake) afunge wakati wa safari isipokuwa tu kama atahofia madhara kwenye afya yake.

Chanzo: <http://youtu.be/6GiY9ZriVKQ>

26) Hukmu Ya Mwenye Mimba Na Mnyonyeshaji Katika Ramadhaan

Swali:

Mwanamke anauliza, yuko na mimba na dada yake ni mwenye kunyonyesha. Wanauliza kama wanaingia katika hukmu ya mgonjwa au inatosha kwao kulisha maskini kwa kila siku moja bila ya kulipa siku hizo?

'Allaamah al-Luhaydaan:

Mwenye mimba na mwenye kunyonyesha, wakihofia madhara kwenye afya zao. Hukmu yao itakuwa kama ya mgonjwa itabidi wale na wasifunge. Ama

ikiwa atakuwa na hofu kwa ajili ya mtoto alietumboni au kijusu, basi ni juu yao kulipa siku hizo na walipe pia Kafara. Na Kafara ni kulisha masikini mmoja kwa kila siku. Na kuna ikhtilaaf katika masula ya (kulisha) chakula. Kuna wanaosema akila sawa akiwa na hofu mwenyewe au na kwa mtoto wake watakula na hawatolisha masikini, ama kuhusiana na kulipa siku zile ni jambo la Wajibu. (Hatomlisha masikini) ikiwa yeye binafsi hakuweza kufunga siku mionganoni mwa siku (kwa sababu za Kishari'ah) hapo ndipo ataingia kwenye hukmu ya mgonjwa.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=q5y2JbYMnu0>

27) Mwanamke Mja Mzito Amekula Katika Ramadhaan, Hukmu Yake

Swali:

Kuna dada anauliza, nilikula siku nyingi za Ramadhaan kwa sababu ya mimba na kuuguwa. Na sijui idadi ya siku hizo, nifanye nini? Je, nilipe siku hizi (kwa kukadiria) au nilipe Kafara, au nifanye yote mawili?

'Allaamah al-Ghudayyaan:

Ni wajibu kwake kulipa siku hizo, na ni wajibu kwake kulisha masikini kwa kuwa alikula kwa ajili ya mimba, hali kadhalika ikiwa mtu atakula kwa sababu ya kunyonyesha. Ni juu ya mtu huyo kulipa siku hizo na kumlisha kila siku masikini mmoja... Na ikiwa alichelewa kulipa siku hizo mpaka ikaingia Ramadhaan ingine, anapaswa kulipa Kafara ingine (yaani mara mbili) kwa sababu ya kuchelewa kwake.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=P6GyzdetpSI>

28) Msafiri Kusali "Rawaatib" (Sunnah) Katika Ramadhaan

Swali:

Je, msafiri ataswali swalah ya Rawaatib (Swalah za Sunnah) katika mwezi wa Ramadhaan, na vipi kuhusu thawabu kutokana na mwezi huu?

'Allaamah al-Ghudayyaan:

Msafiri katika Ramadhaan ataswali Dhuhr na 'Asr pamoja na afupishe (yaani dhuhur rakaat 2 na 'Asr 2). Na atasali Maghrib rakaat 3, na aichange na Ishaat kwa kuswali rakaat 2; Na wala asiswali Rawaatib (swalah za Sunnah). Mtume (Swala Allaahu 'alayhi wa sallam) alikuwa anaposafiri, alikuwa anaswali (Sunnah ya) Witr na Rakaa mbili za asubuhi tu. Na ni maalumu kuwa msafiri na mgonjwa (kutokana na hadiyah ya Mtume) wanaandikiwa wote thawabu kwa yale ambayo walikuwa na ada kuyafanya kama wakazi. Kwa msafiri, huandikia thawabu ya swalah yake kikamilifu, na huandikiwa thawabu ya kila swalah ameisali kwa wakati wake. Endapo atajumuisha na kufupisha. Kwa mfano (alipokuwa kwake) alikuwa akiswali swatul Dhuuhaa n.k, huandikia thawabu kwa yale yote aliyokuwa akiyafanya kama mkazi kwa hali ya safari yake... Hali kadhalika kwa mgonjwa, huandikiwa kwa yale alikuwa akiyafanya wakati alikuwa na afya yake...

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=vg7obUG0x5o>

29) Kasahau Ni Siku Ngapi Kala Katika Ramadhaan

Swali:

Kuna ukhty anauliza, mama yake kawa mzee sana kiwango ambacho hawezi kufunga idadi kubwa ya siku za Ramadhaan kwa sababu ya maradhi. Mama yake hakumwambia ni siku ngapi ambazo hakufunga. Vipi itatolewa fidia ya siku hizo (alizokula)?

'Allaamah al-Ghudayyaan:

Ikiwa mama aliacha swawm kadhaa katika Ramadhaan, au akafa, au yuko lakini hawezi kufunga siku hizo, wala hawezi kulipa siku hizo alizokula katika Ramadhaan, Ni wajibu kwake kutoa Sadaqah kwa kila siku kumlisha masikini mmoja, hii ni kwa uso mmoja. Na kadhalka kwa sababu ya kuchelewesha kwake. Kwa kuwa kulipa swawm ya Ramadhaan ni lazima iwe kati ya Ramadhaan mbili. Kwa mfano mtu alikuwa katika Ramadhaan mwaka 1428AH, ni lazima mtu huyo alipe siku hizo kabla haijaingia Ramadhaan ya mwaka ujaomwaka 1429AH. Ikiwa alichelewesha bila sababu yoyote Kishari'ah (kuwa mgonjwa n.k), ni juu yake kutoa saqaqah (Kafara) kwa kuchelewesha kwake kwa kutoa 1,5kg (kama mchele, ngano n.k). Hivyo basi, (yakikutakana yote mawili kulipa zile siku ambazo hakufunga kwenye Ramadhaan na kuchelewesha mpaka ikaingia Ramadhaan ya pili) basi ni juu yake kutoa kila siku sadaqah ya kilo 3kg. 1,5kg ni ya swawm kwa siku, na 1,5 kwa kuchelewa kwake kulipa.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=bXjrpJR2-YU>

30) Hukmu Ya Mazoezi Ya Kiaskari Na Box Katika Ramadhaan

Swali:

Najua kuwa kupigana katika Ramadhaan haijuzu. Je, hili linahusu pia mazoezi ya Kiaskari (mazoezi ya box nk)?

'Allaamah al-Ghudayaan:

Hapana! Mazoezi ya Kiaskari hakuna tatizo.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=WBbu5xDA5BA>

31) Kuwafunza Watoto Katika Ramadhaan

Swali:

Watoto wengi wanapuuza mambo ya dini yao. Upi umri ambao ni wajibu kwa wale wanaowafunza (hao watoto wanapaswa kuzingatia)? Na ipi nasiha yako kwa kuwapeleka watoto Masjid katika Ramadhaan? Watoto ambao wako baina ya miaka 7 mpaka 13.

'Allaamah 'Abdullaah al-Ghudayyaan:

Mtume (swalla Allaahu 'alayhi wa sallam) anasema:

"Kila mmoja wenu ni mchunga na kila mmoja ataulizwa alichokichunga, kiongozi wa watu ni mchunga na ataulizwa kwa alichokichunga, mwanamme ni mchunga wa familia yake na ataulizwa kwa alichokichunga, mwanamke ni mchunga wa nyumba ya mume wake na watoto wake naye ataulizwa alichokichunga, na mtumwa ni mchunga wa mali ya bwana wake naye ataulizwa kuhusu uchungaji wake".

Na Anasema Allaah (Jalla wa 'alaa):

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوْمٌ وَأَهْلِيْكُمْ نَارًا

"Enyi mlion amini! Jilindeni nafsi zenu na ahali zenu na Moto." (66:6)

Na anasema Mtume (Swalla Allaahu 'alayhi wa sallam):

"Kalamu imesimamishwa kwa watu aina tatu: akasema mmoja wao ni Mtoto mpaka abalehe."

Kwa mwanaume mpaka abalehe. Na kwa mwanamke (mara nyingi) hubalehe anapofikisha miaka 15, au anaota nywele za sehemu ya siri, (mwanaume na mwanamke) wanapoanza kutokwa na manii, mwanamke anatofautiana na mwanamke yeye hukuwa na hedhi. Hizi ndizo alama za kubalehe (kwa mwanaume na mwanamke). Ama kabla ya kulehe, si wajibu kwao Swalih (na swawm). Lakini waanje kufunzwa (na kupewa mazoezi). Kama alivyosema Mtume (Swaala Allaahu 'alayhi wa sallam). "Waamrishi ni watoto wenu swalih wanapofika miaka 7, na wapigeni wakifikisha miaka 10 na watenganisheni kwenye vitanda". Kwahiyo inatakiwa kwa baba ampeleke mtoto wake Masjid anapofikisha 7. Ima kabla ya kufikisha miaka hiyo anakuwa mtoto hana ile nia (hamu). Ama atapofikisha miaka 7, hapo anaponua swalih nia yake inakuwa Sahihi, na anaponua swawm nia yake inakuwa sahihi. Lakini mtoto kuweka nia kabla ya (kufikisha) miaka 7, mtoto

halizingatii hili. Ama kabla ya kulehe, si wajibu kwao Swalah (na swawm). Lakini waanze kufunzwa (na kupewa mazoezi). Kama alivyosema Mtume (Swalla Allaahu 'alayhi wa sallam).

"Waamrisheni watoto wenu swalah wanapofika miaka 7, na wapigeni wakifikisha miaka 10 na watenganisheni kwenye vitanda".

Kwahiyo inatakiwa kwa baba ampeleke mtoto wake Masjid anapofikisha 7. Ima kabla ya kufikisha miaka hiyo anakuwa mtoto hana ile nia (hamu). Ama atapofikisha miaka 7, hapo anaponua swalah nia yake inakuwa Sahihi, na anaponua swawm nia yake inakuwa sahihi. Lakini mtoto kuweka nia kabla ya (kufikisha) miaka 7, mtoto halizingatii hili. Katika msingi huu - mzazi amfunze mtoto wake sawa akiwa ni mwanaume au mwanamke. Na kama watoto hawana hamu ile ya kujifunza, ni vizuri awaletee jirani, au mtu kwenye Masjid ambaye anaweza kuwafunza watotowake, (na kwa mama) kumleta mwanamke awafunze mabanati wake.

Chanzo: <http://youtu.be/z8gC2Vp5x2M>

32) Muislamu Kufungua Mgawaha (Hoteli) Au Duka Mchana Wa Ramadhaan

Swali:

Ipi hukmu ya Muislamu kufungua Mgahawa (restaurant) Mji wa Makafiri mchana wa Ramadhaan kwa ajili ya kuwauzia Makafiri sehemu ambapo kunaishi Waislamu pia. Je, inajuzu?

'Allaamah al-Luhaydaan:

Ndio, hakuna matatizo kwa Muislamu kufungua Mgahawa wake au duka ambalo wanauza chakula nk, kwa kuwauzia wale ambao hawaingii katika hii hukmu (ya kufunga) kama Mayahudi, Manaswara, (Waislamu Wasafiri nk), lakini asiwauzie chakula Waislamu ambao wamefunga. Asiwauzie Waislamu ambao anajua kabisa kwamba watakila mchana, ama akijua kuwa atakihifadhi chakula hicho mpaka wakati wa adhaana hakuna tatizo (kumuuzia). Hakuna ubaya kwake kuwauzia chakula au kinywaji hata Waislamu ambao hawakuwajibika na Swawm mchana wa Ramadhaan.

Chanzo: <http://www.youtube.com/watch?v=GPacBspWhGs>

33) Binti Wa Shaykh Al-Albaaniy Anamuuliza Baba Yake Swalii Kuhusu Ramadhaan

Swali:

Nimesoma kuwa pindi Ramadhaan inapoanza baadhi ya Wanachuoni wanajishughulisha na kusoma Qur-aan tu, pia hata watu wenye elimu wanafanya hali kadhalika kujishughulisha na Qur-aan tu na wanaacha kutoa hukumu za Kishari'ah kwa watu. Je, ni sahihi? Je, nami naweza nikaenda nje huyu mwezi kwa ajili ya [kujifunza] Qur-aan na nikaacha kusoma Hadiyth, nisome maana ya Qur-aan, darsa za Qur-aan na mengine zaidi ya hayo?

Imaam Al-Albaaniy:

Jibu ewe binti yangu ni kama jibu la Shaykh Ibn Taymiyyah, jambo lapili ni kuwa kuhusisha hivi ni jambo halina asili katika Sunnah - lakini kilichoko katika Sunnah ni maalumu kwenye Swahiyh Al-Bukhaariy na Muslim nikukithirisha sana kusoma Qur-aan katika mwezi wa Ramadhaan. Ama kuhusisha tu katika mwezi wa Ramadhaan kusoma Qur-aan bila 'Ibaadah nyingine kama kutafuta elimu, kufundisha Hadiyth, na kubainisha maana yake - jambo hili halina asili. Kadhalika kunaingia maudhui ya kutoa sadaka, zaakah, kuwatendea watu wema nk. Kujishughulisha na kisoma [tu] ni jambo halina asili. Jambo lenye asili ni kukithirisha kusoma.

Chanzo: http://www.youtube.com/watch?v=MlwIx_TC-6k

34) Wanawake Kwenda Masjid Kwenye Tarawiyh Na I'itikaaf

Swali:

Je, inajuzu kwa mwanamke ambaye hajaolewa kwenda Masjid wakati wa Futari, kisha abakiye Msikitini mpaka ifike wakati wa Tarawiyh? Na je inajuzu kwake kufanya Itikaaf siku 10 za mwisho Msikitini?

'Allaamah 'Abdul-'Aziyz Aal ash-Shaykh

Lililo asili na bora zaidi ni kuwa Swalah ya mwanamke aswali nyumbani. Lakini kwenda (mwanamke) Masjid, kama haitosababisha Fitnah inajuzu. Anasema Mtume (swalla Allaahu 'alayhi wa sallam):

"Ikiwa mmoja wenu mke wake atamuomba ruhusa ya kwenda, asimkatalie".

Na anasema 'Aaisha (radhiya Allaahu 'anha):

"**Alikuwa Mtume akiswali swalatul Fajr, wakihudhuria naye swalah waumini wanawake, wakirudi (manyumbani kwo) hakuna aliye kuwa akiwajua kutokana na giza**".

Kwahiyo wanaweza kwenda kuswali Masjid ikiwa kama haitosababisha Fitnah, na wajisitiri vizuri, na wasichanganyike na Wanaume... Hali kadhalika wanaweza kwenda kufanya Itikaaf Masjid kama hakutokuwa Fitnah.

Chanzo: <http://youtu.be/KjaQvx-C0s>

35) Hukumu Ya Kufuturu Kabla Ya Kuzama Jua

Swali:

Tulikuwa katika swawm ya Ramadhaan, akaadhini muadhini kabla ya kuzama jua kwa makosa sisi tukafuturu, lipi la wajibu kwetu?

'Allaamah Yahya al-Hajjuriy:

Ni wajibu kwenu kulipa siku hio kutokana na kauli sahihi, kwa kauli ya Allaah ('Azza wa Jalla):

ثُمَّ أَتِمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ

"Kisha timizeni Swawm mpaka usiku." (02:187)

Na ataefuturu kabla ya kutimia swawm ni wajibu kwake kurudi siku hio.

Chanzo: http://www.sh-yahia.net/show_sound_1431.html

36) Ipi Bora Kusoma, Qur-aan Au Tafsiri Katika I`itikaaf?

Swali:

Ipi bora kwa mwenye kukaa I`itikaaf, kusoma Qur-aan tu au kusoma tafsiri na kuizingatia?

‘Allaamah al-Fawzaan:

Kusoma Qur-aan ni bora zaidi kwa kuwa kisomo chake kina fadhila katika Ramadhaan sana kuliko [miezi mingine], ama kusoma tafsiri anaweza kufanya hilo wakati mwingine mbali na I`itikaaf. Usomaji wa Qur-aan ubora wake ni wakati wa I`itikaaf, na kujishughulisha kwake kusoma Qur-aan huku anahifadhi ni bora zaidi kuliko kusoma tafsiri.

Chanzo: <http://www.alfawzan.af.org.sa/node/2654>

37) Mzazi Kala Ramadhaan, Anataka Kulipa Ila Hakumbuki Alipe Ngapi?

Swali:

Mwanamke kazaa katika mwezi wa Ramadhaan kabla ya miaka thelathini na mbili, pamoja na kujua ya kwamba nilikuwa nafunga kipindi mpaka kipindi lakini hakumbuki alifunga siku ngapi, afanye nini?

'Allaamah Zayd bin Haadiy al-Madkhaliy:

Ajithidi kukumbuka kisha aliye na kulisha kwa kila siku moja masikini. Ajithidi kukumbuka ni siku ngapi zilizompita ambazo alikula kisha azihifadhi. Akiwa na mashaka "je nimekula siku 10 au 15, achukue [afunge] siku 15, na alishe kwa kila siku moja masikini.

Chanzo: http://z-salafi.com/v2/action?s_menu=23&idFatwa=2289

38) Kaghadhibika Sana Mchana Wa Ramadhaan Akala

Swali:

Kuna mtu alighadhibika mchana wa Ramadhaan ghadhabu [hasira] nydingi akala, nini juu yake?

'Allaamah Zayd bin Haadiy al-Madkhaliy:

Ni juu yake kulipa na ni juu yake kufanya tawbah. Kwa kuwa ghadhabu haimfanyi mtu akala, lakini jambo kama hili ni nadra kupatikana kwa watu. Kufanya jambo kama hili ni juu yake kutubu kwa Allaah na ni juu yake kulipa siku moja kulipa siku hii.

Chanzo: http://z-salafi.com/v2/action?s_menu=23&idFatwa=2285

39) Kamsogelea Sana Mke Wake Akatokwa Na Manii

Swali:

Mume alikuwa karibu sana na mke wake mchana wa Ramadhaan akatokwa na manii, nini juu yake?

‘Allaamah Zayd al-Madkhaliy:

Ni juu yake kulipa. Kwa kuwa hakufikwa na hilo ila baada ya kufikiria sana. Analazimika kulipa [siku hiyo] na hana juu yake kafara. Alipe siku moja.

Chanzo: http://z-salafi.com/v2/action?s_menu=23&idFatwa=2284

40) Swawm Za Ramadhaan Huwekwa Niyyah Mara Moja Au Kila Siku?

Swali:

Swawm ya Ramadhaan mtu huweka nia mara moja au ni lazima kuweka upya nia kila siku, na je nia inakuwa na saa maalumu au inakuwa wakati wowote wa usiku?

‘Allaamah al-Waswaabiy:

Ni wajibu kuweka upya nia kila siku kutokana na kauli sahihi [yenye nguvu] ya wanachuoni. Kwa kuwa kila siku moja huchukuliwa ni tendo la kivyake na

inahitajia nia yake. Ama swali lako la pili, ni katika wakati wowote wa usiku unaweza kuweka nia.

Chanzo: http://www.olamayemen.net/Default_ar.aspx?ID=1718

41) Imefika Ramadhaan Na Ana Deni La Ramahaan Nyingine

Swali:

Mtu ana deni la Ramadhaan, ikaingia Ramadhaan ingine na hakulipa. Afanye nini?

‘Allaamah al-Waswaabiy:

Atafunga Ramadhaan iliyohudhuria na baada ya Ramadhaan atalipa Ramadhaan ya kwanza pamoja na kulipa kafara ya kulisha masikini mmoja kwa kila siku moja ikiwa alichelewesha bila ya udhuru. Ama ikiwa alichelewesha kwa udhuru, atalipa [atafunga] tu [bila ya kulipa kafara].

Chanzo: http://www.olamayemen.net/Default_ar.aspx?ID=1912

42) Kupigwa Chuku Mchana Wa Ramadhaan Kunavunja Swawm

Swali:

Je al-Hijaamah (kuumikwa/kupigwa chuku) mchana na wa Ramadhaan kunavunja swawm au hapana?

‘Allaamah al-Waswaabiy:

Jibu ni ndio [kuvunja].

Chanzo: http://www.olamayemen.net/Default_ar.aspx?ID=1919

43) Miaka Mitano Iliopita Kala Mchana Wa Ramadhaan, Afanye Nini Sasa?

Swali:

Mtu kala katika Ramadhaan kabla ya miaka mitano bila ya udhuru wa Kishari’ah, upi wajibu wake sasa?

‘Allaamah al-Waswaabiy:

Ni juu yake kulipa [siku alizokula] na kuomba msamaha kwa Allaah (‘Azza wa Jalla) na Atubie Kwake, aliye pamoja na kulisha kwa kila siku moja masikini 1,5 kg katika chakula ambacho kimezoleka na watu katika mji huo.

Chanzo: http://www.olamayemen.net/Default_ar.aspx?ID=2398

44) Kalipa Swawm Ya Ramadhaan Siku Ya 'Arafah

Swali:

Mtu yuko na deni la swawm ya Ramadhaan akaifunga siku ya 'Arafah, je atapata ujira wa aliyefunga 'Arafah na kalipa deni la Ramadhaan?

'Allaamah al-Fawzaan:

Hili ni kwa Allaah ('Azza wa Jall), lakini swawm ya siku ya 'Arafah ni Sunnah na deni hili ni wajibu. Ikiwa kanuia 'Arafah haitokuwa tena deni [la Ramadhaan]. Ikiwa kanuia kulipa deni haitokuwa tena swawm ya 'Arafah. Itatokana na alichonuia.

"**Vitendo vinategemea [vinalipwa kwa] nia na kila mtu atapata kwa mujibu wa kile alichokusudia.**"

Chanzo: http://www.youtube.com/watch?v=dg_H82fUIFQ

45) Mwanamke Mgonjwa Kafa Naye Hakufunga Ramadhaan

Swali:

Mwanamke kasibiwa na maradhi akafa naye hakufunga Ramadhaan na wala hakulipa, je alipiwe?

‘Allaamah al-Fawzaan:

Ikiwa aliacha kufunga kwa ajili ya maradhi na akafa kwayo, hana juu yake kitu.

Chanzo: http://www.alfawzan.af.org.sa/alldroos?tid_1=252

46) Hukumu Ya Anaeacha Kufunga Ramadhaan Ila Hapingi Uwajibu Wake?

Swali:

Mwenye kuacha swawm ya Ramadhaan lakini hapingi wajibu wake, anakufuru kwa hilo?

‘Allaamah al-Fawzaan:

Ndio. Vipi ataacha kufunga naye hapingi? Vipi ataacha swawm ya Ramadhaan naye hana udhuru wa Kishari’ah ikiwa kweli hapingi? Ameacha kwa kuwa anaona si wajibu.

Chanzo: http://www.alfawzan.af.org.sa/alldroos?tid_1=252

47) Nasaha Muhimu Ya Ramadhaan Kwa Waislamu

Swali:

Tunataka uwapa nasaha vijana kuhusiana na kuchunga wakati wao katika Ramadhaan?

'Allaamah al-Fawzaan:

Waislamu wote sawa vijana na wengineo wanatakiwa kutumia wakati wao katika kumtii Allaah - wala Ramadhaan isiwajie kwa ghafla, au ikawakuta wako katika michezo na upuuzi, au ikawakuta wako wanajishughulisha na maigizo, au filamu, muziki - kwa kuwa mambo haya imekuwa ni hasara (katika jamii ya Kiislamu). Waislamu wachunge wakati wao siku zote si katika Ramadhaan tu - katika yale yatakayowafaa ima katika dini yao au dunia yao. Wala wasiupoteza mda wao katika upuuzi, michezo, kufuutilia maigizo na filamu chafu na mfano wake.

Chanzo: <http://youtu.be/myCto-IpXZ4>

48) Kuoga Au Kunawa Wakati Jua Nilikali Mchana Wa Ramadhaan

'Allaamah Muhammad Amaan al-Jaamiy:

Lau mtu juu limemuwia likali, akaoga au kutia maji kwenye uso wake, hana juu yake kitu.

Chanzo: <http://www.eljame.com/mktba/play.php?catsmktba=226>

Mwisho!